

Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus ja opintojen siirrettävyys Eurostudent V -tutkimuksen tuloksien valossa

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:22

Veera Värtinen, Johanna Moisio, Kaisu Piironen

Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus ja opintojen siirrettävyys Eurostudent V -tutkimuksen tuloksien valossa

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:22

Veera Värtinen, Johanna Moisio, Kaisu Piironen

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Undervisnings- och kulturministeriet

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto / Högskole- och forskningspolitiska avdelningen

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut>

Taitto / Ombrytning: Valtioneuvoston hallintoyksikkö / Statsrådets förvaltningsenhet

ISBN 978-952-263-377-4 (PDF)

ISSN-L 1799-0343

ISSN 1799-0351 (PDF)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja /

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2015:22

Tiivistelmä

Raportissa tarkastellaan Eurostudent V -tutkimuksen tuloksia liittyen suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden kansainväliseen liikkuvuuteen ja ulkomailla suoritettujen opintopisteiden hyväksilukemiseen.

Eurostudent V -tulosten mukaan opiskelijan sosioekonominen tausta vaikuttaa siihen lähteekö opiskelija opiskelemaan tai harjoitteluun ulkomaille tutkintoon johtavien opintojensa aikana. Enemmistö opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, eivät ole käyneet kansainvälisessä opiskelijavaihdossa, eivätkä ole ajatelleet lähteä. Akateemisista perheistä tulevat korkeakouluopiskelijat lähtevät siis useammin vaihto-opiskelijoiksi kuin opiskelijat, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulutustaustaa.

Tässä raportissa vertaillaan myös Suomen tuloksia muiden maiden Eurostudent-tutkimustuloksiin. Tanskan ja Alankomaiden korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuus muistuttaa melko paljon suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuutta. Näissä maissa myös sosiaalinen tausta vaikuttaa liikkuvuusjaksolle lähtemisessä. Vertailumaina olivat myös Itävalta ja Saksa, joissa opiskelijaliikkuvuus on vähäisempää kuin Suomessa. Eurostudent -tutkimuksessa kysyttiin myös ulkomaan vaihtojaksolla olleiden opiskelijoiden opintopisteiden hyväksilukemisesta. Suomessa opiskelijoista suurin osa saa ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksiluettua joko kokonaan tai osittain tutkintoonsa.

Undersökningen Eurostudent V fokuserar på studerandenas rörlighet på ett internationellt plan och överföringen av studieprestationer

Sammanfattning

Rapporten fokuserar på resultaten i undersökningen Eurostudent V till den del det gäller de finländska högskolestuderandenas rörlighet på ett internationellt plan och tillgodoräknandet av studiepoäng som studerandena har avlagt utomlands.

Den studerandes socioekonomiska bakgrund inverkar på om en studerande som studerar med sikte på en examen beger sig utomlands för att studera eller för att praktisera under studiernas gång, enligt undersökningen. Merparten av sådana studerande vars föräldrar inte har högskoleexamen har inte utnyttjat möjligheten till internationellt studerandeutbyte. De har heller inte funderat på möjligheten att göra det. Högskolestuderande vars föräldrar har en akademisk bakgrund söker sig således oftare till utbytesstudier än sådana högskolestuderande vars föräldrar inte har bedrivit akademiska studier.

Finlands resultat jämförs med resultaten för andra länder som deltar i undersökningen Eurostudent V. Högskolestuderande i Danmark och Nederländerna uppvisar en rörlighet som långt motsvarar de finländska högskolestuderandenas rörlighet. Också i de här länderna inverkar den sociala bakgrunden på studerandenas benägenhet att satsa på studieutbyte. Undersökningen omfattar också Österrike och Tyskland där studerande i mer begränsad omfattning satsar på rörlighet under studiernas förlopp. Undersökningen fokuserar också på hur de studiepoäng som en studerande har avlagt utomlands räknas till godo. För finländska studerandes del kompenseras utomlands avlagda studiepoäng i de flesta fall fullt ut eller delvis i examina här hemma.

Sisältö

	Tiivistelmä	3
	Sammanfattning	4
	Johdanto	6
1	Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus ja sosiaalisen taustan vaikutus Suomessa	7
2	Suomi verrattuna muihin Eurostudent-maihin kansainvälisessä opiskelijaliikkuvuudessa	9
3	Opiskelijaliikkuvuusjakson aikana suoritettujen opintopisteiden hyväksilukeminen	12
	Lähteet	15

Johdanto

Käsillä oleva selvitys kuvaa Eurostudent-aineiston tuloksia korkeakouluopiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden näkökulmasta. Tarkastelunäkökulmana on erityisesti suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuus verrattuna muiden maiden opiskelijaliikkuvuuteen. Suomalaiset opiskelijat ovat kansainvälisesti vertailtuna aktiivisia osallistujia kansainväliseen opiskelijaliikkuvuuteen, erityisesti opintojensa aikana, ja he saavat myös ulkomailla suoritettuja opintoja hyvin hyväksiluettua osana korkeakouluopintojaan. Edelleen kuitenkin sosioekonominen tausta vaikuttaa Suomessa Eurostudentin tulosten mukaan paljon siihen lähteekö opiskelija opiskeluaikana ulkomaille liikkuvuusjaksolle tai ns. opiskelijavaihtoon.

Helmikuussa 2015 julkaistiin jo viidennen korkeakoulutuksen sosiaalista ulottuvuutta selvittäneen Eurostudent-kyselytutkimuksen tulokset (Hauschildt et al. 2015). Tutkimushankkeeseen osallistui 30 maata vuosien 2012–2015 välillä, ja samaan kysymyspohjaan perustuvaan kyselytutkimukseen vastasi yli 210 000 korkeakouluopiskelijaa eri puolilta Euraasian mannerta. Näin saatiin muodostettua ainutlaatuinen kansainvälinen ja ajantasainen vertailuaineisto korkeakouluopiskelijoiden elinoloista ja opiskelusta. Euroopan komissio on yksi tutkimushankkeen päärahoittajista. Suomessa tutkimus on verrattain tuntematon, ja tällä kirjoituksella on tarkoitus tehdä tätä ainutlaatuista aineistoa tunnetuksi. Tutkimuksen kansainvälinen tietokanta on avoimesti käytettävissä eurostudent.eu -sivuston kautta, jonka lisäksi Suomen aineisto on tallennettu Yhteiskuntatieteelliseen tietovarastoon.

Keväällä 2013 kerätty Suomen osuus Eurostudent V -aineistosta koostuu 3 620 ammatikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijan vastauksista. Suomessa kansallisesta tiedonkeruusta vastasi opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Kansallinen tiedonkeruu noudatti päälinjoiltaan Eurostudent V -hankkeen suositusta, jonka mukaan aineisto hankittiin todennäköisyyslaskentaan perustuvalla otoksella. Otos muodostettiin oppilaitostilastoa hyödyntäen. Edellisistä Eurostudent-kierroksista poiketen, otokseen otettiin tällä viidennellä tutkimuskierroksella mukaan myös ns. aikuisopiskelijat, ulkomaiset tutkinto-opiskelijat sekä jatko-opiskelijat. Oppilaitokset lähettivät Tilastokeskukselle perusjoukon sähköpostiosoitteet kyselyn lähettämistä varten. Otokseen poimittiin 19 809 opiskelijaa, ja painotus korjasi tulokset vastaamaan perusjoukkoa. Painotettu vastausprosentti oli Suomessa lopulta 33 %. Yliopisto-opiskelijat olivat hieman ammattikorkeakouluopiskelijoita innokkaampia vastaajia: yliopistojen osalta vastausosuus oli 37 %, ammattikorkeakoulujen osalta 32 %. Ulkomaalaisten opiskelijoiden vastaushalukkuus ei yltänyt suomalaisten perustutkinto-opiskelijoiden tasolle. (OKM 2014.)

1 Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus ja sosiaalisen taustan vaikutus Suomessa

Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) opetusministerit ovat sopineet tavoitteesta kaksinkertaistaa ulkomaan opinto- tai harjoittelujakson suorittavien opiskelijoiden määrä 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Suomalaisista korkeakouluopiskelijoista 16 % on ollut ns. liikkuvuus- tai vaihtojaksolla (opintojakso, harjoittelu, kielikurssi tai muu opintoihin kiinteästi liittyvä toiminto) ulkomailla opintojensa aikana Eurostudent V -tulosten mukaan. Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus on siis Suomessa lähellä ministereiden asettamaa tavoitearvoa. Suomesta liikutaan opiskelijavaihtoon eniten Saksaan, Ruotsiin ja Espanjaan. Eurostudentista saatujen tutkimustulosten mukaan yliopisto-opiskelijat lähtevät useammin vaihto-opiskelijaksi kuin ammattikorkeakouluopiskelijat. Eurostudent-kyselytutkimuksessa yhtenä vaihtoon lähtemisen taustatekijänä on selvitetty opiskelijan perheen sosiaalista taustaa, joka määritellään vanhempien koulutuksen avulla. Tulokset jaotellaan kahteen ryhmään; opiskelijoihin, joiden vanhemmilla on korkeakoulututkinto ja opiskelijoihin, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa.

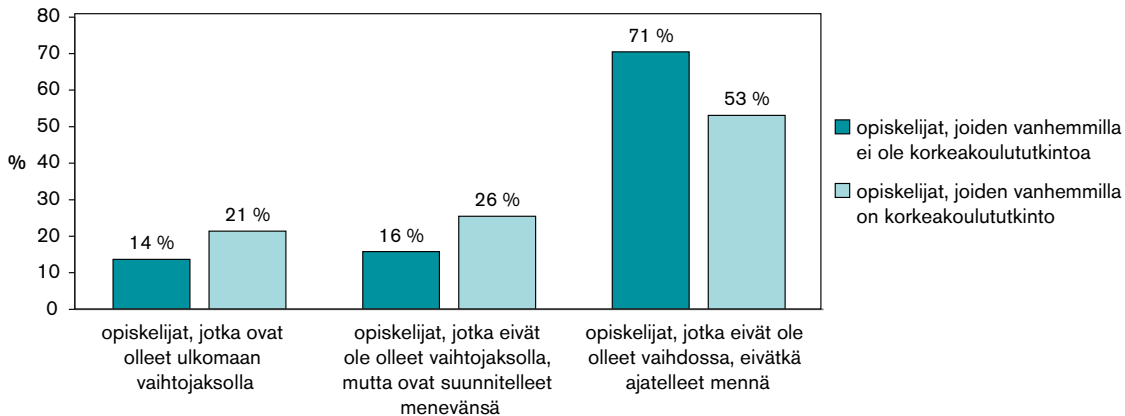
Eurostudentissa korkeakouluopiskelijoiden sosiaalista taustaa tarkasteltaessa otetaan huomioon korkeammin koulutetun vanhemman koulutus. Korkeakouluopiskelijoista joka viidennen (22 %) opiskelijan vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta. Toisaalta opiskelijoiden vanhemmista 21 % on enintään ammatillinen tutkinto. Yliopisto-opiskelijoista 39 % ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 22 % ainakin toisella vanhemmalla on ylempi korkeakoulututkinto, lisensiaatin tai tohtorin tutkinto yliopistosta.

Sosioekonominen tausta vaikuttaa Eurostudentin tulosten mukaan Suomessa siihen lähteekö opiskelija opiskeluaikana ulkomaille liikkuvuusjaksolle. Suomalaisista opiskelijoista, joiden vanhemmilla on korkeakoulututkinto 21 % (346) on ollut opiskeluaikana opiskelijavaihdossa, ja 26 % (413) opiskelijoista ei ole vielä ollut vaihdossa, mutta oli mahdollisesti aikeissa lähteä. Näistä ns. akateemisista perheistä tulevista opiskelijoista 53 % (860) ei ole ollut vaihdossa eikä ajatellut lähteä. Opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa 14 % (197) on ollut vaihdossa ja 16 % (228) heistä ei ole vielä ollut vaihdossa, mutta on suunnitellut ulkomaille lähtöä. Tällaisen perhetaustan opiskelijoista 71 % (1015), eli enemmistö, ei ole ollut kansainvälisellä liikkuvuusjaksolla eikä ajatellut lähteä.

Sosiaalisella taustalla on siis vaikutusta korkeakouluopintojen aikaisessa liikkuvuudessa. Opiskelijoista, joiden vanhemmilla on korkeakoulututkinto, lähtee ulkomaille 21 %, kun vastaava luku opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa on vain

14 %. Enemmistö opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, eivät siis ole olleet ulkomailla eivätkä ajatelleet lähteä vaihto-opiskelijaksi.

Näin ollen voidaan näiden tulosten valossa todeta, että Suomessa vaihtoon lähteminen on siis sosiaalisesti valikoivaa. Tulos ei sinänsä ole poikkeuksellinen, kansainvälisen liikkuvuuden on todettu jo aiemmissa tutkimuksissa olevan sosiaalisesti valikoivaa (mm. Eurostat & Eurostudent 2009, Rodríguez González et al. 2011). Kuviossa 1 on esitetty suomalaisten opiskelijoiden jakautuminen perhetaustan mukaan vaihtojaksolle lähtemisessä.

Kuvio 1. Opiskelijaliikkuvuus vanhempien koulutustasoon verrattuna Suomessa.

Eurostudent-kyselyssä kysyttiin myös koetun kielitaidon vaikutuksista opiskelijavaihtoon lähtemisessä. Tulokset kertovat, että Suomessa kielitaidon mahdollinen puute koetaan melko pienenä esteenä vaihtojaksolle lähtemisessä, mikä on positiivinen asia. Suomessa ei ole myöskään havaittavissa suuria eroja vanhemman koulutustaustan vaikutuksista opiskelijan kokemaan kielitaitoon.

Kielitaitoa suuremmaksi esteeksi vaihtoon lähtemiselle nousivat taloudelliset syyt. Opiskelijan kansainvälisen liikkuvuuden rahoitusmuodoissa ei Suomessa ole kuitenkaan suuria eroja sosiaalisten taustojen välillä. Pääasiassa suomalaiset opiskelijat saavat rahoituksen ulkomaanjaksolle kotimaan opintotuesta, stipendeistä ja/tai lainoista sosiaalisesta taustasta juurikaan riippumatta. Vaihtojaksoja rahoitetaan myös ansiotyöstä saaduilla tuloilla ja omilla säästöillä. Kolmanneksi suurimpana rahoituslähteenä on vanhemmilta, perheeltä ja/tai puolisolta saatu taloudellinen tuki. Vaihtojaksolle rahoitusta voidaan saada myös ulkomaan opintoja varten annetuista stipendeistä, EU-stipendeistä, vaihtojakson aikana tehdystä ansiotyöstä ja yrityksiltä tai järjestöiltä saadusta rahoituksesta.

2 Suomi verrattuna muihin Eurostudent-maihin kansainvälisessä opiskelijaliikkuvuudessa

Suomessa sosiaalisen taustan vaikutus kansainväliseen liikkuvuuteen on melko selkeästi todettavissa kyselyn tuloksista. Tämän pohjalta on hyvä verrata Suomea muihin kyselytutkimuksessa mukana olleisiin maihin. Alla Suomesta saatuja tuloksia verrataan Eurostudent-kyselyssä mukana olleisiin Tanskaan, Alankomaihin, Saksaan ja Itävaltaan.

Tanskassa, kuten Suomessakin, vaihtojaksolle lähtemiseen vaikuttaa opiskelijan perheen koulutustaso. Maa muistuttaa pohjoismaisena maana melko paljon Suomea, sillä Suomessa akateemisen perheen opiskelijoista 53 % ei ole ollut vaihdossa eikä ajatellut lähteä ja Tanskassa heitä on lähes saman verran, 59 %. Opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, vaihtoon ei ole lähtenyt eikä ajatellut lähteä Suomessa 71 % ja Tanskassa 69 % opiskelijoista. Tällöin voidaan todeta, että myös Tanskassa enemmistö alemman koulutustason perheestä tulevista opiskelijoista ei ole lähdössä vaihtojaksolle korkeakouluopintojensa aikana. Tanskassa sosiaalinen tausta vaikuttaa liikkuvuusjaksolle lähtemisessä samalla tavalla kuin Suomessa. Tuloksista voidaan ylipäänsä myös huomata, että liikkuvuusmyönteisyys on Pohjoismaissa omaa luokkaansa, johtuen opintotukien ns. siirrettävyydestä eli tuen käyttömahdollisuuksista opintoihin myös muissa maissa.

Alankomaat on luvuihinsa myös melko lähellä Suomea. Alankomaissa opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, 78 % ei ole ollut vaihdossa eikä ajatellut lähteä, kun Suomessa heitä on 71 % opiskelijoista. Suomeen verrattuna siis Alankomaissa hieman useampi opiskelija, jonka vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, ei lähde ollenkaan vaihtoon. Akateemisesta perheestä tulevista opiskelijoista taas 67 % ei ole ollut vaihdossa eikä ajatellut lähteä, kun Suomessa vastaava luku on hieman pienempi, 53 %. Myös Alankomaissa on siis tuloksien mukaan ssamankaltaisuutta Suomen tilanteeseen verrattuna; akateemisesta perheestä tulevat opiskelijat lähtevät useammin vaihtoon kuin opiskelijat, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa.

Saksassa on havaittavissa samanlaista jakaumaa vaihtojaksolle lähtemisessä kuin edellä esitellyissä maissa. Tulokset eivät ole kuitenkaan niin selkeästi eroteltavissa vanhempien koulutustason mukaan kuin Suomessa, Tanskassa ja Alankomaissa. Saksassa¹ jopa 82 % opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, ei ole lähtenyt vaihtoon eikä ole suunnitellut lähtevänsä. Tämä lukema on melko erilainen, kuin Suomen hieman

¹ Saksan tiedoissa ei ole mukana kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita, mikä on vaikuttanut liikkuvuudesta esitettyihin lukuihin.

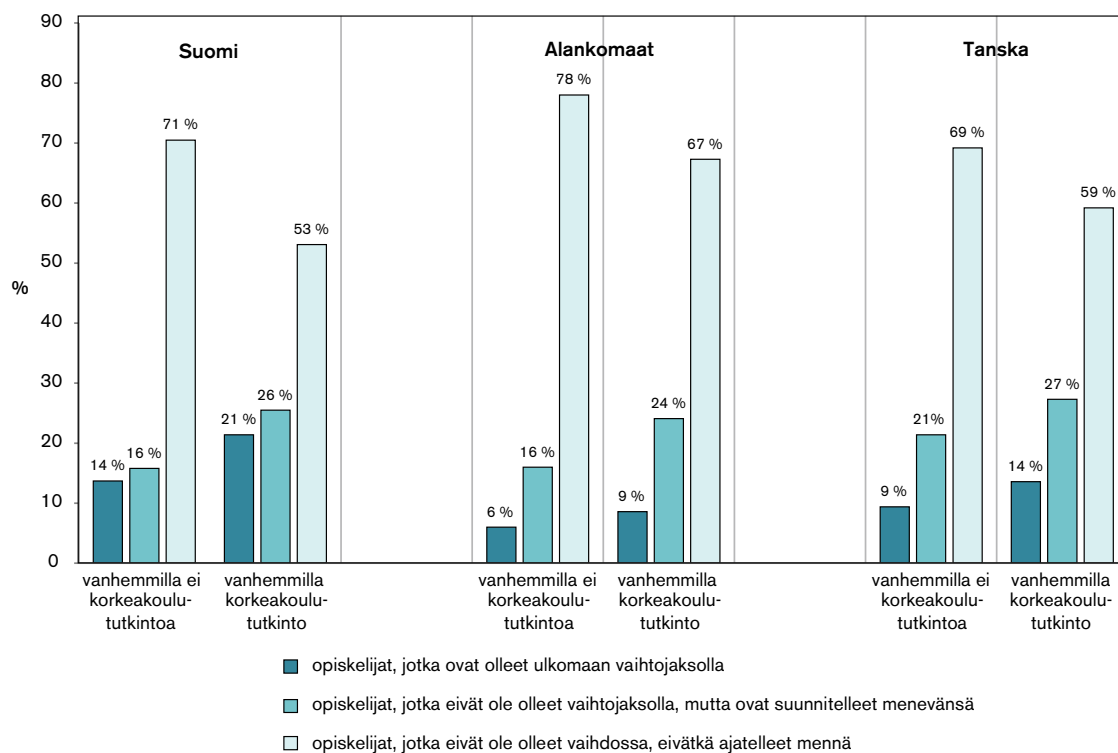
yli kymmenen prosenttia pienempi opiskelijamäärä (71 %) vastaavassa sosiaalisessa ryhmässä. Saksassa akateemisesta perheestä tulevista opiskelijoista vaihtojaksolle ei ole lähdössä 70 % opiskelijoista, kun Suomessa akateemisesta perheestä tulevista opiskelijoista vaihtoon ei lähdä 53 % opiskelijoista, eli paljon pienempi opiskelijamäärä. Suomeen verrattuna Saksassa korkeakouluopiskelijat lähtevät harvoin vaihtoon, eikä sosiaalisella taustalla ole niin suurta merkitystä liikkuvuusjaksolle lähtemisessä kuin Suomessa.

Liikkuvuusjakson ja sosiaalisen taustan vertailumaaksi otettiin myös Itävalta. Itävalta ja Saksa muistuttavat luvuiltaan toisiaan. Tuloksien mukaan myös Itävallassa on Suomeen verrattuna melko pienet erot sosiaalisen taustan vaikutuksissa vaihtojaksolle lähtemisessä. Itävallassa 82 % opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa ja 75 % akateemisesta perheestä tulevista opiskelijoista ei ole ollut opiskelijavaihdossa ulkomailla, eikä ole suunnitellut lähtevänsä sinne. Eli tuloksien mukaan sosiaalisten taustojen mukaan tehtyjen ryhmien välillä on melko pienet erot Itävallassa. Suomessa ero näiden ryhmien välillä on huomattavasti suurempi, sillä 71 % opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa ei ole ollut vaihdossa kun akateemisesta perheestä tulevien opiskelijoiden määrä on pienempi, 53 %. Voidaan siis todeta, että samoin kuin Saksassa, myös Itävallassa, opiskelijat lähtevät harvemmin vaihtoon kuin Suomessa, eikä sosiaalisella taustalla ole niin suuria vaikutuksia liikkuvuusjaksolle lähtemisessä. Akateemisista perheistä tulevista opiskelijoista lähtee 12 % vaihtoon ja 9% niistä opiskelijoista, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa, joka tarkoittaa, että ero on suhteellisen pieni. Näin ollen tutkimustulokset osoittavat, että sosiaalinen tausta ei juuri vaikuta Itävallassa liikkuvuusjaksoon ja suuri enemmistö korkeakouluopiskelijoista ei ajatellut lähteä opintojensa aikana ollenkaan vaihtojaksolle, toisin kuin Suomessa, jossa opiskelijaliikkuvuus on yleisempää.

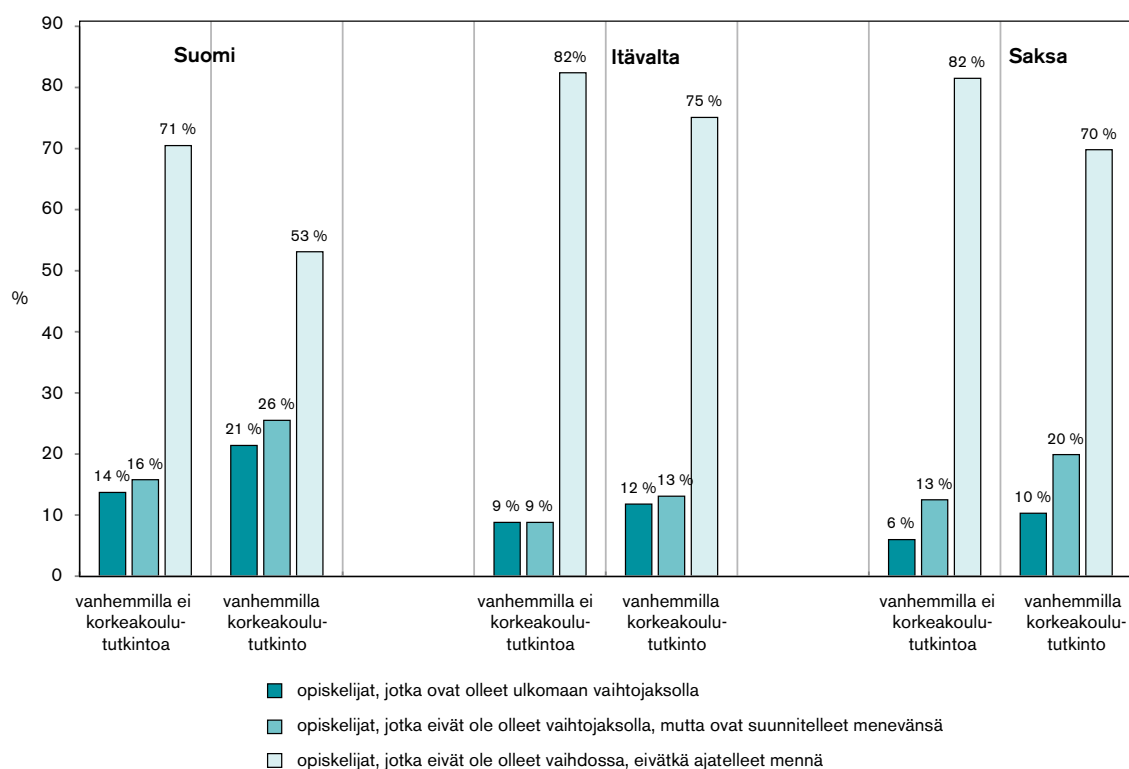
Eri maiden välillä on eroja siinä lähteekö korkeakouluopiskelijoita ylipäänsä vaihtojaksolle. Erasmus -vaihto-ohjelma on yksi keskeisimmistä ohjelmista, jonka kautta korkeakouluopiskelijat pääsevät lähtemään liikkuvuusjaksoille. Suomessa, ja useissa muissa Pohjoismaissa, Erasmus-ohjelman kautta lähtee kansainväliselle jaksolle noin puolet kaikista vaihtoon lähteneistä. Erasmus -ohjelman omien tilastojen mukaan² Erasmus -ohjelmassa vaihtojaksolle lähti 5 496 suomalaista korkeakouluopiskelijaa lukuvuoden 2012–2013 aikana. Tanskasta vaihtojaksolle lähti Erasmus-ohjelman kautta 3 646 opiskelijaa ja Alankomaista 10 061. Saksasta vaihto-opiskelijaksi lähti Erasmusuksen kautta 34 891 ja Itävalta 5 714. Kyseisiä vaihtoon lähteneiden määriä ei voida siis kuitenkaan suoraan vertailla juurikin siksi, että esimerkiksi Suomessa vaihtojaksolle lähdetään myös monien muiden ohjelmien kautta, jolloin Erasmusuksen kautta lähteneissä opiskelijamäärissä näkyy vain osa vaihtojaksolle lähteneiden kokonaismäärästä.

Kaiken kaikkiaan Eurostudent V -kyselyn tuloksista selviää, että Suomessa ja edellä esitellyissä vertailumaissa opiskelijat, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa lähtevät harvemmin vaihtoon kuin akateemisesta perheestä tulevat opiskelijat. Vaihtoon lähtemistä suunnittelevien määrä myös on suurempi akateemisesta perheestä tulevien opiskelijoiden keskuudessa verrattuna opiskelijoihin, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa. Eli yleisesti voidaan todeta, että vaihtojaksolle lähtee tai sinne on ajatellut lähteä useammin akateemisesta perheestä tulevat opiskelijat kuin opiskelijat, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa. Kuviossa 2 ja kuviossa 3 on esitetty pylväsdiagrammien avulla perhetaustan vaikutus vaihtojaksolle lähtemisessä Suomessa ja kyseisissä vertailumaissa.

² http://ec.europa.eu/education/library/statistics/ay-12-13/annex-2_en.pdf

Kuvio 2. Opiskelijaliikkuvuus vanhempien koulutustason mukaan Suomessa, Alankomaissa ja Tanskassa.

Kuvio 3. Opiskelijaliikkuvuus vanhempien koulutustason mukaan Suomessa, Itävallassa ja Saksassa.

3 Opiskelijaliikkuvuusjakson aikana suoritettujen opintopisteiden hyväksilukeminen

Liikkuvuusjakson aikana suoritettut opintopisteet ja arvosanat hyväksiluetetaan usein suurelta osin suomalaisissa korkeakouluissa. Suomalaisista opiskelijoista 70 % kertoi kyselyssä, että kaikki heidän ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksyttiin tutkintoon. Vain 3 %, eli hyvin harvan opiskelijan, opintopisteitä ei hyväksytty ollenkaan tutkintoon. Toisaalta 10 % osalta vain osa suoritetuista opintopisteistä hyväksiluettiin. Eli tuloksista on nähtävissä, että suomalaisten opiskelijoiden ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksiluetetaan pääosin kokonaan tai osittain tutkintoon. Opintopisteiden hyväksiluvusta ei vielä kyselyn aikaan tiennyt 14 % vastaajista.

Hyvin harva (3 %) opiskelija ei suorittanut vaihtojakson aikana ollenkaan opintoihin liittyviä opintopisteitä. Tämä osoittaa sen, että Suomessa korkeakouluopiskelijat haluavat sitoa vaihtojakson tutkintoonsa ja monet tekevät opintopisteitä liikkuvuusjaksollaan. Suomessa hyväksilukemisessa on vain pieniä alakohtaisia eroja. Humanistisen alan opiskelijoista 64 % sai kaikki vaihdossa kertyneet opintopisteet hyväksytyä. Tekniikan alan opiskelijoista 60 % sai kaikki ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksiluetettua.

Kuvio 4. Liikkuvuusjaksolla suoritettujen opintopisteiden hyväksilukeminen Suomessa.

Opintopisteiden hyväksilukeminen eroaa maittain, mutta melko samanlaisia tuloksia Suomen kanssa on saatu esimerkiksi Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa 66 % opiskelijoista sai hyväksiluetettua kaikki opintopisteet, joita oli vaihtojakson aikana suorittanut, mikä on

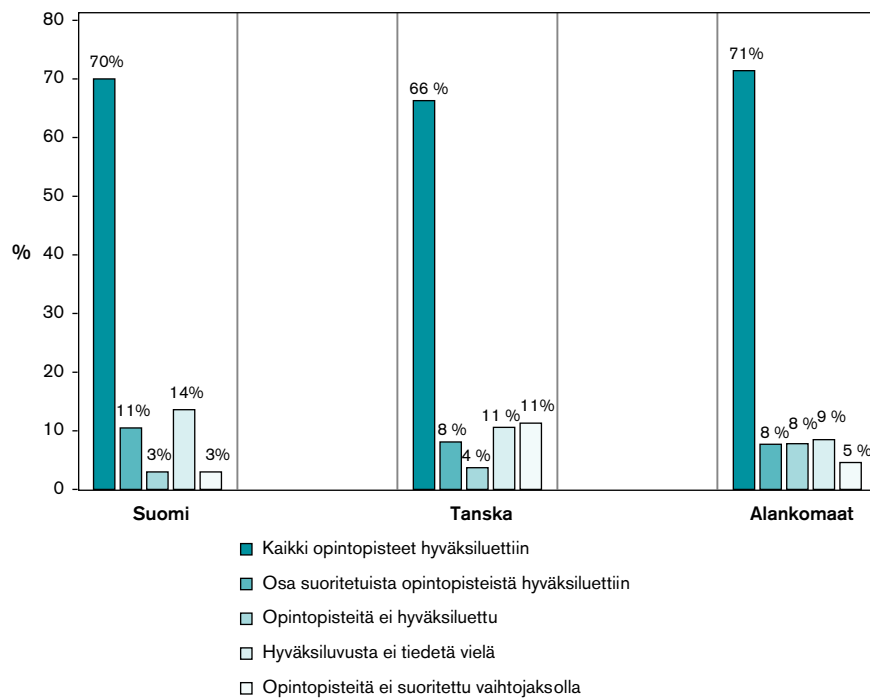
hieman vähemmän kuin Suomessa (70 %). Sekä Suomessa (3 %) että Tanskassa (4 %) vain harvan opintopisteitä ei hyväksiluettu kotimaassa ollenkaan. Tanskassa niiden opiskelijoiden määrä, jotka eivät tehneet vaihtojakson aikana opintopisteitä oli suurempi (11%) kuin Suomessa. Alankomaissa opiskelijoista 71 % sai hyväksiluettua kaikki opintopisteensä vaihtojakson jälkeen kotimaassaan. Opintopisteitä ei hyväksiluettu Alankomaissa ollenkaan 8 % opiskelijoista, mikä on enemmän kuin Suomessa (3 %). Opintopisteitä ei vaihtojakson aikana suorittanut 5 % opiskelijoista. Voidaan siis todeta, että Alankomaissa suuri osa opiskelijoista saa hyväksiluettua opintopisteensä kokonaan, mutta myös melko huomattava määrä Suomeen verrattuna ei saa hyväksiluettua opintopisteitä kotimaassaan lainkaan.

Ruotsi eroaa Suomesta opintopisteiden hyväksiluvussa melko paljon, sillä vain hieman yli puolet (59 %) opiskelijoista saa hyväksiluettua Ruotsissa kaikki vaihtojaksolla suorittamansa opintopisteet. Suomessa opintopisteensä sai kokonaan hyväksiluettua 70 % opiskelijoista, eli melkoisesti useampi kuin Ruotsissa. Tuloksista selviää myös, että melko moni (15 %) opiskelija ei saanut hyväksiluettua opintopisteitä ollenkaan Ruotsissa. Ruotsissa opiskelijoista 5 % ei suorittanut vaihtojakson aikana opintopisteitä lainkaan. Voidaan siis todeta, että Ruotsissa saadaan hyväksiluettua Suomea vähemmän ulkomailla suoritettuja opintopisteitä tutkintoon.

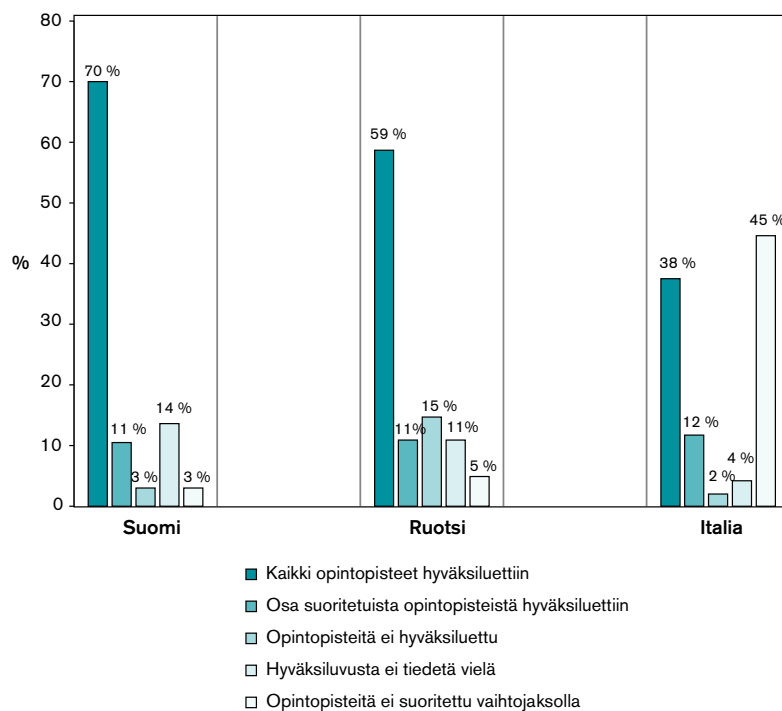
Italia eroaa hyväksilukukäytännöissään vielä enemmän Suomesta kuin Ruotsi. Italiassa vain 38 % opiskelijoista sai hyväksiluettua kaikki suoritettut opintopisteet, mikä on paljon vähemmän kuin Suomessa (70 %). Italialaisista opiskelijoista 12 % sai hyväksiluettua osan opintopisteistään. Italiassa opiskelijat suorittivat kuitenkin melko vähän liikkuvuusjakson aikana opintopisteitä, sillä opiskelijoista jopa 45 % ei suorittanut vaihtojakson aikana ollenkaan opintopisteitä, mikä on poikkeuksellisen suuri määrä. Tämä osaltansa selittää myös alhaiset prosentit hyväksilukemisessa. Opintopisteitä ei hyväksiluettu lainkaan opiskelijoista 2 % kohdalla.

Unkarissa opiskelijoista vielä harvempi, vain 29 %, sai kaikki liikkuvuusjakson opintopisteet hyväksiluettua tutkintoonsa. Osan ulkomailla suoritetuista opintopisteistä sai hyväksiluettua 31 % opiskelijoista. Opiskelijoista 23 % ei saanut hyväksiluettua ulkomailla suoritettuja opintopisteitä lainkaan. Vain 7 % ei suorittanut opintopisteitä vaihtojakson aikana, jolloin voidaan todeta, että suuri osa opiskelijoista suoritti vaihtojaksolla opintopisteitä, mutta sai niitä kuitenkin melko huonosti hyväksiluettua tutkintoonsa Unkarissa.

Kaiken kaikkiaan voidaan siis todeta, että Suomessa moni korkeakouluopiskelija saa hyväksiluettua kaikki liikkuvuusjakson aikana suorittamansa opintopisteet tai osan niistä tutkintoonsa. Myös muiden maiden osalta voidaan todeta, että melko moni saa suoritettut opintopisteet hyväksiluettua, mutta jokaisessa edellä esitellyssä maassa oli kuitenkin Suomea enemmän niitä opiskelijoita, joiden opintopisteitä ei hyväksiluettu tutkintoon ollenkaan. Vertailumaista Suomessa on vähiten opiskelijoita, jotka eivät saa vaihtojaksolta ollenkaan opintopisteitä tutkintoonsa. Näin voidaan siis todeta, että vaihtojaksot sidotaan tai halutaan sitoa omaan tutkintoon Suomessa. Kuvioissa 5 ja 6 on esitelty vertailumaat pylväsdiagrammein ja siten tuotu esille eri maiden hyväksilukutuloksia.

Kuvio 5. Liikkuvuusjaksolla suoritettujen opintopisteiden hyväksilukeminen Suomessa, Tanskassa ja Alankomaissa.

Kuvio 6. Liikkuvuusjaksolla suoritettujen opintopisteiden hyväksilukeminen Suomessa, Ruotsissa ja Italiassa.

Lähteet

- Eurostat & Eurostudent (2009). The Bologna Process in Higher Education in Europe: Key Indicators on the Social Dimension and Mobility. Luxembourg.
- Hauschildt et al. (2015). Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. Eurostudent V 2012-2015. Synopsis of Indicators. DZHW. eurostudent.eu.
- OKM (2014). Opiskelijatutkimus 2014. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10.
- Rodríguez González, Carlos, Bustillo Mesanza, Rocardo & Mariel Petr. (2011). The determinants of international student mobility flows: an empirical study on the Erasmus programme. Higher Education, Vol. 62, No. 4 (October 2011), s. 413-430.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2015 ilmestyneet

- 1 Liikuntatoimi tilastojen valossa;
Perustilastot vuodelta 2013
- 2 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2016–2019
- 3 Baltic Sea Region Cultural Routes;
Eastern Viking Forum II
- 4 Kansainvälisen opetuksen ja oppimisen
tutkimus TALIS 2013. Tarkastelun kohteena
alakoulun ja toisen asteen oppilaitosten
opettajat ja rehtorit
- 5 Suomalaisen yliopistotutkimuksen tuottavuus
ja vaikuttavuus. Opetus- ja kulttuuriministeriön
profiiliryhmän raportti
- 9 Liikuntapalveluiden ulkoistaminen ja palveluiden
turvallisuus; Nykytilanne ja kuntien kokemukset.
Loppuraportti
- 10 Osaamisen kehittämisen poluille. Opetustoimen
henkilöstökoulutuksen haasteet ja tulevaisuus
- 11 Towards a future proof system for higher
education and research in Finland
- 12 Kulttuurin kehittäminen maaseudulla;
Kulttuurihankkeet Manner-Suomen maaseudun
kehittämisohjelmassa kaudella 2007–2013
- 13 Vastuullinen ja vaikuttava; Tulokulmia
korkeakoulujen yhteiskunnalliseen
vaikuttavuuteen
- 14 Yhteinen perintömme – Vårt gemensamma
arv. Kansallinen maailmanperintöstrategia –
Nationell världsarvsstrategi 2015–2025
- 15 Our Common Heritage – For a National World
Heritage Strategy 2015–2025
- 16 Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön
syventäminen. Tiekartta 2015–2017
- 17 Hankoniemeltä Utsjoelle.
Kenttäasemaverkosto-selvitys
- 18 Liikunnan edistäminen kunnissa 2010–2014;
Seurantaraportti
- 19 Varhaiskasvatuksen kehittämisen ja tutkimuksen
painopistealueet

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture